

מסורת הש"ס

א) כלים פ"ח מ"ח ירושלמי שבת פ"ב ה"ג: 3.) (בימותא.) ירושלמי יומא פ"ד ה"ה ה' ובכ"ז: רש"י השג"ח לג., א ויקרא יג נד

הגהות הב"ח

א) גמ' בפתח משילשה על שלשה לל"ל וכן בסמוך וכן בנש"י:

גליון הש"ס

גמ' משום שנאמר לא יקריע יומא דף עב ע"ח:]

שינויי נוסחאות

- א) מינת הוא נמחק (ש"מ: ב.) נקובו כלי אמר כו' (ש"מ:)
- ג) מ"ל דנקיב ליה כשורש קטן (פ"ריה: ס"א דרציף ליה מוציא. ס"א שניקב במוציא משקה (ש"מ: וע' בש"ג בנש"י: ד) כלי אמר רחמנא והא לאו (ש"מ: ה) דרציף ליה מוציא (ש"מ: והגריב: וכן ברש"י: ו) שבעת (מחתי: וכן בסמ"ח: ז) ס"א ה"ג נקובו כלי אמר דנקיב: והא לאו כלי דנקיב ליה כשורש קטן. וארכא למ"ד במס' שבת שזוהי שיעור נקיבתו לטור ומהו ענין כלי הוי לקבל ויתום: פוחתו כלי אמר רחמנא כו'. והסמך כלפניו (מחתי: וסמכ"ב: ח) הגויסא שתיבה כמנה פקפריס הוא קן נקובו כלי אמר רחמנא ולאו כלי הוא דרציף ליה רחמנא: אמר ר"ל בעול (וכו' בנש"י: ט) שפחתו מקיש (ש"מ: י) מ"ל בכותב (צ"ק: ור' אבות ג': יא) י"פ לָבַד (ענין רש"י: יב) בש"מ טקף וזי גרטיין. ונמחק: ורחל: יג) ושלש על שלש לל"ל (ד"ר תמרי: ד) ראיהו כו' שהיה מטומאתו (כו' ב"ה ברש"י טס: טז) ואין זו קשר איה (תוס' חז"ן ענ י"א:) שוה ומסים תבוס' ה"ל"ש (חז"ן קב. ע"א) לכן דין הוא שטבת הטל, אַל תבא אחרי שכל קרע וקרע חזי לקבולי טומאה למה שהיו באילו נגמר כל קרע וקרע (ד"ה כבן מרלי: לעיל: צ"צ:) דהא כבן מרלי: לעיל: יח) שלש ולחבי קאמר דטהור לגמרי דאמ"צ (תוס' חז"ן טס: טז) וקרע נקיר עד רוב הטלית (טז) דרשב ור' אבהו (ש"מ: טז) לחומתו דפירש שיתקן הפחתה (ש"מ: טז) שפירש ור' ל"י דהיה חשוב בגד כו' (חלוץ גיטאות: ב) ל"ל אותו (ש"מ: טז) ע"י בש"י לעיל אות: ז) בן: לחומתו בוחזק האריך בשעתו (ש"מ: טז) ס"א אב' גמי משיחין (ש"מ: טז) הומק עב האדור מעמיד (ש"מ צ"ק: ב) קחשיב שם לענין מינת דבעינן נמחק (ש"מ: יא) צוק' דעני יחידה לשיבחה לא הוי מיוחדת לעשירים. ענ"ש: לב) אמתה ה"רש מקיס הגויסא ע"ש (הגרי"ם:)

שיטה מקובצת

תור"ח (מעין הקדמ:) לא שני ור"ף י"ח ליה שזוקף דף פנים. ר"ב ופסוקים ור' אש"י ר"ל שנקובו כלל (הר"פ ז"ל: ב"ש: ב"א צ"ד: בקסוף) וא' הוא אמינא דשערי ויתום מדרבנן הוא תחת. עני פירש שח"ח דשמה שיש קטן מועיל לטומאה דלמפרע ושעור יתום שאל תא' טמא ממלן ולהלכה (הר"פ ז"ל: ב"ש:)

מדרבנן. גזירה דילמא לא אחיא למיקרע רובה אכל מדאורייתא טהורה ומותר להכניסה משום מלוא כיוצא: א נראה צעני שחסר מן הספרים ח' דגבי כלי חרס לא שייך לשנויי דמרלף ליה מרלף והאי שינויא גבי כלי נחשת הוא והכי פריך פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי

הוא בשעת מריקה ושטיפה: ומשני **דלף ליה מרלף**. אחר שפוחתו ט מכן עליו בקורנא ומחברו וחזר שם כלי עליו וגבי כלי חרס איכא למימר דניקבו דמתניתין צמויא ח' משקה ליטער ועדיין כלי הוא לקבל ויתום במס' שבת בפרק המנזיע (דף טז:): **מעיל**. של בגדי כהונה שניתו עליו דם חטאת וינא חוץ לקלעים ונטמא מכנים מקום הדם לפנים: **נפוחם משלש על שלש**. שאינו מכנים שיעור בגד טמא לעזרה לפי שאי איפשר לקורעו ולהכניסו משום שנאמר לא יקרע: **העצים**. הנה עב: **והרפין**. פלטנר"א א' שאינו ארוג: **אין צהן משום שלש על שלש**. דללא לנבישה חזו ולאז לתקן צהן חלוק אלא לישב עליו ונריך שלשה על שלשה ומעיל עב הוא כדק"ל בסדר יומא (דף ע"א): חוטן כפול שנים עשר ואפי' שלש על שלש ויכנים: **אגב אצותו**. כשהוא מחובר בצגד חשוב ג' על ג' **דידיה: והא צני**. דם חטאת שצעה סממנים השנויין במס' נדה (דף ט"א): לענין כחמים רוק חפל א' ומי רגלים ומתר וצורית ואהל וקמוניה ואשלג. והכי מעיילינן מי רגלים לעזרה ואמתת' קפריך: **ומראוס נגעיס**. שהזיקה הכחזו נגעי בגדים לכיוצא דכתיב א וכצטו את אשר צו הנגע: **ותניא**. בפיטום הקטרת (כריתות ג.) שאין מכניסין מי רגלים למקדש: **הכי**

וקרע ט' שקרע עד רובה של טלית (בפחות משלשה על שלשה) הוי כאילו גמר כל אחד ואחד עד סופו וכגון שלא שיר בטלית בלואו מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת דאם שיר הוי טמא מדרבנן כדמסקינן הכא והוה תימנה מ"ש דלענין טומאה לא מיקרי בגד מן התורה אע"ג דשיר צה כדי מעפורת ולבגי ב' חטאת מקרי בגד וכמו כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא ב'ו' נקובו כו' [דפריך] כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דנקיב ליה בצדי שורש קטן והשמת א"כ לאו כלי הוא שהרי מטהר א' לפרש כיוון שמעיל לו ייחוד לאותו בגד ששיר צו כדי מעפורת שלא הדביל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיוחד לזיתים או לרימון היה מקבל טומאה מכאן ולהנא חשיב הוא כלי ובגד לענין דם חטאת כיוון דאין מחוסר מעשה אלא ייחוד בעלמא והא דקאמר בסמוך גבי כלי נחשת פוחתו כלי אמר רחמנא והאי לאו כלי הוא ומשני דרנ"ף ליה מרנ"ף אין לפרש כמו רלפניהו מרנ"ף דפ"ק דשבת ב' (דף טז:): פ' שיתקן הפחיתה שמכה עליו בקורינוס ומחברו וחזר שם כלי עליו דל"כ בגד גמי לשיני הכי שחזר ומפרו לאחר שקרעו ב' אלא ע"כ הוא חשיב בגד חדש וכלי חדש וכאילו אינו ראשון ורנ"ף ליה היינו שהופך ד' פנים לד' חוץ וד' חוץ לד' פנים ונעשה תוכו גבו וגבו תוכו ומיטהר בכך מטומאתו וקלמ תימנה מה שייך בלואו ב' שיעור בשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר זרעים בסוף המנזיע (שבת דף ט"א): ואם הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו צויתם אכל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקין שיעורו ככונם משקין ובקונטרס פירש ב' דשורש קטן איכא למ"ד שזהו שיעור נקיבתו ליטער ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דלמוראי הוא בסוף המנזיע (שם דף ט"א): דכדי שורש קטן וכדי מוציא רימון ופי' שם בקונטרס דפלגי לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מן במס' כליים (פ"ג מ"א) דעשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקין ככונם משקה ומיהו גם לאותו פ' קשה דמתני' היא צמס' עוקלין (פ"ב מ"י) דלהכשיר זרעים בשורש קטן ומפרש ר"ת דלענין צמיד פחיל פליגי ליחסצ פתח צתסם כליים אכל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש בדוחק דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ולמשקין שהרי מבשלין צו חטאת ויש צו מרק ולכן שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא תורת כלי העשוי למשקין ולא תורת כלי העשוי לאוכלין ולא דמי להא דגרסי' במס' כליים (פ"ג מ"א) העשוי לכן ולכן מטיילן אותו לחומתא ט' כזיתים היינו בשעה ששניחים צו משקין אין מניחין צו אוכלין וכשמניחין צו אוכלין אין מניחין צו משקין אלא ט' שמניחין צו אוכלין פני עזמן ומשקין בפני עזמן אכל הכא בקדירה שמבשלין צה צשר שעשוי להשתמש אוכלין ומשקין על ידי תערובת והא דאין שיעורה ככונם משקה משום דלכתי ראו' לצבל צה שיכול להניח צשר כנגד הנקב וגם המרק ב' שהאור מעמיד המרק שלא ינא לכן שיעורה בשורש קטן והאי דלא קאמר בסוף המנזיע (שבת דף ט"א): שם מדות ככלי חרס משום דמנה ו' של שורש קטן קחשיב ט' (הוה) לענין הכשר זרעים ומיהו קשה דבהדיא מן במס' כליים (פ"ג מ"ב) האילפס והקדירה שיעורן כזיתים ואי הוה אמינא דשיעור ויתום דבעינן י' מדרבנן הוה ניחא כדקאמר גבי בגד אכל מדאורייתא אס ניקב בשורש קטן טהור:

מועיל שנשטמא מכניסו בפחות משלש על שלש ומבכבשו. בסוף כירה (שבת דף טז.) גבי בגד עניים לעניים משמע מתוך פירוש הקונטרס בשלש על שלש ציד עשיר דלא מקבל טומאה כלל והא דמתן (כלים פרק כ' מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא צעניים אכל צעשירים צני שלשה על שלשה וקשה לר"ת מהך דמעיל דפריך עלה רב אלא מההיא דעבין והרמין והשמת למה לי לאקשויי מההיא והא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות ושיעורן בשלשה על שלשה ועוד תניא צפ' צמה מדליקין (שבת דף כ' ט:) שלש על שלש מניין ת"ל והבגד והתם לא מפליג צין עניים לעשירים לא צקרא ולא צשמעתא ואומר ר"ת דלענין טומאת מת ושרץ אין חילוק צין עניים לעשירים אלא לענין מדרס איירי התם דצני שלשה על שלשה לעשירים והיינו טעמא דמדרס צייחוד תליא מילתא ואין דרך עשיר לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה והאפילו ייחד בטלה דעתו א' ועוד הביא ר"ת ראייה דצטומאת מדרס הוא דמפלגי צין עניים לעשירים דבמס' כליים (פרק כ' מ"ב) תנן דבגד מטמא משום שלשה על שלשה למדרס משום שלש על שלש לטמא מת ובעל כרחין צעשירים איירי דאי צעניים ה' תנן בפרק (כח מ"ח) בגדי עניים אע"פ שאין צהם שלשה על שלשה טמאין מדרס ויש משניות ש' צהן אע"פ שאין צהן שלש על שלש דומה שהוא טעות סופר ב': **מבניסו פחות משלש**. אפילו למאן דלומר דריש כל הפסולין (לעיל דף ל"ג): ציאה צמקלת שמה ציאה שאני בגד הואיל ויכול לחותכו לא חשיב כאילו נכנס כולו: **והא בעי שבעה סבבגין**. פ' בקונטרס דלמתניתין פריך וקשה דלעיל הוה ליה לאקשויי ונראה דלריש לקיש דוקא פריך דאיירי בבגדי כהונה צהדיא אכל מתני' איכא לאזקומה בבגדי הדיוט שיכול להעביר ולכנס ע"י כפון אכל מעיל דכהן גדול אינו יכול לכבסו ע"י כפון משום דלמרינן במסכת נדה (דף סג.) דלפילו צצעה גמי מעצר מיהו אמילתא דרבה בר אבזה גופא דקאמר דם חטאת ומראות נגעיס צריכין ו' סממנין [נמן] הוה מצי לאקשויי ה' אין מכניסין מי רגלים למקדש:

דם חטאת פרק אחד עשר ובהים

צה.

ל' א ב מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה כא:
ל' א ב מ"י שם הלכה כ':
ל' ב ד מ"י פרק כ"ב מהל' כלים הלכה ב':
ב' ה מ"י פ"ח מהלכות מעשה הקרבנות הלכה י':
מא ר מ"י (פ"ח) [פ"י] מהל': טומאת זרעמ' הלכה ה':
בב ז מ"י פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה י':

תורה אור השלם

1. ויהי פי ראשו בחוכו שפה ויהי לפיו סביב מעשה ארג כפי תוקף ויהי לו לא וקרע: שמות כח, לב

מוסף רש"י

למקדש. שצויה הוי מפטמן (בריותו א:)

לעוי רש"י

פלטנר"א פלטנר"א. לָבַד.

ליקוטים

שיין לענין קודם אסורים נמצא שהשלוחים אינם אסורים אציג דאית להו רירא עכ"ז לא עבדי לישבה מכ"ש חטי ושערי דלית בהו חזא מנייהו לית בהו רירא ולא עבדי לישבה ולכן מותרים. א"כ מ"ט כתב הרמב"ם ז"ל דחייב משום תולדות וזרע. ובאמת קושיות וז מרפסא גאורי ומשום הכי לא כתב הטור דין זה ולא שאר גדולי המורים. והרוב צ"ע: והתימה על מהוריק"א ז"ל שפיראית מקום הוא לנו ומקומנו איפסא מוכח וזה פשוט. אשר ע"כ לענין מה שנסתפקו בענין שריית מנזיקים כיון דחטי ושערי דשייך בהו וזריעה טפי לא מצינו להם מקום לאסור לסוגית הגמ'. מ"מ ראו לאסור הואיל ונפק מפניהו דרב הרמב"ם ז"ל, אבל הוב' דלא לזיזף עלה שריית צעוקים לית בהו רירא ולא שייך בהו לישבה אציג: דחטי ושערי ג"כ לא שייך בהו מ"מ בכך הוררה זקן הרמב"ם ז"ל לאסור, ואולי איהו מקום מצא או ברייתא או תוספתא הילכך יש לחוש לרביווי אבל דלא להוסיף עלה. נאם הצעיר יום טוב צהלון (מהרש"ץ מלך פ סמן טט):

שאין מכניסין מי רגלים למקדש. יש מפרשים מי רגלים ממש וגנאי הוא להכניס בעזרה. ויש מפרשים עשב שכן שמו ומפני השם שהוא גנאי לא היו לוקחין אותו. חוס (שמעון כהנאות): כתב הכלבוי יש מפרשים מי רגלים, מעין אחד הוא ששמו מי רגלים, ואי אפשר לומר מי רגלים ממש וחלילה וחס לפרש כן כי שבוש גדול וטעות גמור הוא, אם מכת סברא או מכת גמרא. מכת סברא מה העיר כבוד יש מכת השם מי רגלים שיש למים אלו של מעין זה אם לא יוכר ולא יפקד כלל השם מי רגלים על אלו מים בכניסתן למקדש. אם מכת גמרא הלא גמרא ערוכה בפרק דם חטאת מפרש אותו מי רגלים ממש מדפריך התם על המשנה דקתני דם חטאת שניתו על בגד שטעון ככוס הוא בעי דם חטאת שבעה סמנים השנויים במסכת נדה בפרק האשה שהיא עושה כהן כתב וחד מנייהו מי רגלים ואי אפשר לומר מי רגלים שלשה ימים ואם הם של זקן או של ילד כו' וממילא הך מי רגלים דהבא בפטום הקטורת איירי גמי במי רגלים דהבא בפטום הקטורת לא איירי במי רגלים ממש אלא מעין א' ששמו מי רגלים והכי פריך הגמרא אם אין מכניסין למקדש אפילו מים זכים ועלולים של מעין ששמו מי רגלים מפני הכבוד כל שכן שאין מכניסין מי רגלים ממש במקדש מפני הכבוד. אבאי לו ראהו מבוארת ומבוחרת שאין להוסיב עליה בשום מום דמי רגלים דהבא בפטום הקטורת איירי גמי במי רגלים ממש מדברי ירושלמי פ' טוף בקלפא דקאמר והלא מי רגלים יפין לה אלא שאין מכניסין רוח רע לעזרה מפני הכבוד, ומדקאמר אלא שאין מכניסין רוח רע אלאמא דמי רגלים ממש קאמר אבל אם לא מפני הכבוד לא היו מניחין מלושות במי רגלים מפני ריחן רע שהיו הלוכניה ריחא רע ומניה ע"ס סמני הקטורת (ובא' צענ' כריתות טס):

עין משפט ונר מצוה